

Oppassen met onderhoud door extremer weer

Het klimaat verandert, is momenteel een veel gehoord item. Maar wat betekent dit op de lange termijn voor de bespeelbaarheid van de golfbanen in Nederland?

Tekst: Gerard Schoenaker – Foto's: IPC Groene Ruimte

Het is en blijft natuurlijk een beetje koffiedik kijken, maar neem nu afgelopen winter. Het ene na het andere record sneuvelde en de groei van het gras heeft bijna niet stil gestaan. De temperatuur van de bodem op tien centimeter diep is niet of nauwelijks onder de vijf graden Celsius gekomen. Op een kleine vorstperiode na in de laatste week van januari is er op de meeste banen in Nederland geen nachtvorst gesignaleerd. Dit gegeven is natuurlijk in nauw verband te leggen met de gegevens die het KNMI heeft verstrekt over de zachtste winter ooit. Het is natuurlijk geen uitzondering dat er in Nederland warme winters voorkomen. In 1737 werd er al een gemiddelde temperatuur gemeten van 5,3 graden boven nul, tegen 6,0 graden in 1990 en 6,5 graden in 2007 volgens het KNMI. Welke invloed dit heeft voor het onderhoud op de lange termijn is de afgelopen twee seizoenen al een beetje zichtbaar geworden. Het groeiseizoen loopt al twee jaar door tot medio december en tijdens de winterperiode zijn verschillende greens, tees en fairways een aantal keren gemaaid. Echt schade aan de grasmat zal dit maaien over het algemeen niet opleveren, mits er maar niet op korte termijn vorst aan de grond wordt verwacht. Een ander nadeel waar wij allen minder gelukkig mee zijn, is dat het voorjaar steeds langer op zich laat wachten met alle gevolgen van dien. De start van de competitie lijkt steeds vroeger te beginnen, terwijl het voorjaarsonderhoud steeds later op gang komt. Goed overleg met het management en goede communicatie naar de leden toe is hierin een pré om toch het voorjaarsonderhoud te kunnen uitvoeren. Uitstel leidt vaak tot afstel en dat is, gezien de zomers van de afgelopen jaren, een slechte raadgever.

Vorstperiode

Of het veranderen van het klimaat er direct mee te maken heeft dat het de afgelopen 10 jaar niet echt meer gevroren heeft, zal de toekomst uitwijzen. Als je de boeken er zo op nakijkt, is er na de laatste Elfstedentocht in 1997 geen langdurige vorstperiode meer geweest. Een vorstperiode met minimaal 20 cm vorst in de grond zal de structuur van de bodem sterk verbeteren en zou verschillende problemen van wateroverlast tijdelijk kunnen oplossen. Hoe de grasmat zich houdt na zo'n periode zal onder andere bepaald worden door het percentage straatgras.

Rijp

Een ander gevaar dat zeker aandacht verdient, is het openstellen van de baan tijdens rijp. Echte rijp, die bekend staat als witte rijp, ontstaat wanneer een dunne laag vochtige lucht bij de grond afkoelt tot beneden het vriespunt en er direct ijskristallen worden gevormd zonder dat er eerst condensatie tot dauwdruppels plaatsvindt. Als je even stilstaat bij het gegeven dat een grasplant voor circa 90% uit vocht bestaat, verklaart dit direct de kwetsbaarheid die het heeft als het tijdens een periode van rijp betreden wordt. Het grasplantje breekt af onder het groeipunt met als nadelig gevolg dat het herstel in het voorjaar veel langer op zich laat wachten. Daardoor krijgen onkruiden meer kans om zich te vestigen. Er zijn banen die bespelen onder rijp toestaan, al is het dan wel uitsluitend met draagtassen en op wintergreens.

>

Een gevaar is echte rijp met ijskristallen, ofwel witte rijp. Een grasplant die voor circa 90% uit vocht bestaat, breekt bij betreding dan onder het groeipunt af, waardoor herstel in het voorjaar veel langer op zich laat wachten. Daardoor krijgen onkruiden meer kans zich te vestigen.

Wateroverlast

In tegenstelling tot rijp, wordt sluiting van de baan door wateroverlast sneller geaccepteerd door spelers. Water is zichtbaar en spelers hebben er vaak wel een gevoel bij dat na een flinke regenperiode met grote neerslaghoeveelheden de baan onbespeelbaar is. Is het niet door verschillende plassen op de baan die het onmogelijk maken om te golfen, dan wel door verzadiging van de toplaag die de fairway zeer moeilijk begaanbaar maakt. Wat soms wel stoort, is dat juist greenkeepers het vaak niet zo nauw nemen als een toplaag verzadigd is. Met regelmaat zie je op banen dat er bij het clubhuis een bordje hangt 'baan gesloten' en er even verderop door een greenkeeper kris kras over de baan wordt gereden met verdichting tot gevolg. Uiteraard moeten er als een baan gesloten is ook verschillende onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, maar van te voren de beste route uitstippelen en waar nodig een stukje lopen lijkt een simpele en zinvolle oplossing hierin. Op de lange termijn moet er gekeken worden naar structurele oplossingen in de vorm van water doorlatendheid, viltbestrijding en een intensief beluchtingsplan, eventueel in combinatie met bezanden om zo wateroverlast tot het minimum te beperken.

Droogte

Droogte komt de afgelopen jaren steeds vaker voor in ons land. Het is een bekend gegeven dat de periodes van droogte langer aanhouden en de buien die vallen steeds heftiger worden. Sinds 2003 is er een grote verandering opgetreden in ons beregeningsregime. In de vijf voorgaande jaren voor 2003 viel er met regelmaat regen. Af en toe beregenen was dan voldoende om de grasmat in goede conditie te houden. In 2003 en 2006 werden we pas echt met de neus op de feiten gedrukt en werd de conditie van de grasmat op de proef gesteld. Op verschillende plekken in ons land werden beregeningsverboden ingesteld en kwamen waterbeperkende maatregelen. Een beregeningsplanner voor sportvelden is in ontwikkeling, maar het zou verstandig zijn om nu zelf in een grafiek vast te leggen wat de verdamping versus neerslag, grondwaterstand en beregende kuubs doet. Als dat goed bijgehouden wordt, geeft dat op de lange termijn meer inzicht in wanneer je moet beregenen en hoeveel je moet beregenen. Over het algemeen bepaalt de staat van onderhoud de conditie van een baan tijdens droogte. De aanwezigheid van de juiste grassoorten op de juiste plaats zijn van essentieel belang om een baan tijdens droogte in conditie te houden. Straatgras en vilt zijn over het algemeen de grote boosdoeners als een grasmat totaal uitdroogt. Een green of een fairway helemaal laten verdrogen zodat het straatgras afsterft, helpt gedeeltelijk. Straatgras staat bekend als een groot zaadproducent op alle maaihoogtes en zaait zichzelf voortdurend door. Als er na een periode van droogte regen valt, is het straatgras na enkele dagen alweer terug. Het is wel verstandig om snel door te zaaien na een periode van droogte, zodat de juiste grassoorten ook kans krijgen om zich te vestigen. Voorzichtigheid is hierin wel geboden, want als er na doorzaai nog een periode van droogte volgt, is het leed niet meer te overzien.

Gerard Schoenaker werkt bij IPC Groene Ruimte. Wanneer u denkt aan de optimalisatie van uw golfbaan neem dan contact op met IPC Groene Ruimte voor advisering en training op maat. www.ipcgroen.nl of tel. (026) 355 01 00.

Waterverbruik 2006

Door in een grafiek vast te leggen wat de verdamping versus neerslag, grondwaterstand en beregende kuubs is, heb je op de lange termijn meer inzicht in wanneer je moet beregenen en hoeveel je moet beregenen.

